

Dansk planteskole forbedrer arbejdsmiljøet for kogleplukkere i Georgien. Sikkerhedsudstyr og arbejdsskadeforsikring efter dansk standard gør en stor forskel i hverdagen

Juletræer med en go' historie

TEKST: LOTTE BJARKE
 FOTO: JEPPE SØGAARD NIELSEN
 OG FAIRWIND

90% af de juletræer, der produceres i Danmark, begynder deres liv i toppen af et træ i Georgien. Det er nemlig der, de bedste frø til nordmannsgran kan høstes.

Frøhøsten er et kapitel for sig. For at få fat i frøene, skal der plukkes kogler i de op til 30 meter høje graner. Et arbejde, der uden sikkerhedsudstyr, udføres med livet som indsats, når kogleplukkerne klatrer til vejrs i træerne.

20 år i Georgien

Marianne og Lars Bols har med Bols Forstplanteskole i Brødstrup gennem de sene-

ste 20 år specialiseret sig i produktionen af nordmannsgran baseret på frø fra Georgien. Planteskolen producerer såvel småplanter som færdige juletræer og har de senere år også etableret sig som forhandler af frø fra Georgien.

- Vi etablerede planteskolen, mens vi gjorde vore uddannelser som henholdsvis produktionsgartner og skovbruger færdige. Det, der blev kickstarten, var, da det lykkedes os at skaffe 8 t frø af nordmannsgran hjem fra Georgien. Det var før murens fald, og dermed ikke nemt at

Kogleplukkere i Georgien klatrer 30 meter til vejrs for at høste frø af nordmannsgran.

Marianne Bols forventer, at der vil være mindst 200.000 juletræer med Fair Trees® mærket på markedet i år.

skabe kontakter i Georgien, men det lykkedes med ambassadens hjælp, fortæller Marianne Bols, der siden har haft tætte kontakter i Georgien.

Indhøstingstilladelser på auktion

I en årrække hentede Bols Forstplanteskole først og fremmest frø hjem til eget brug i samarbejde med en familie i Georgien, der stod for indsamlingen. Men i 2007 skete der noget. Den georgiske stat besluttede at sætte indhøstningstilladelserne på auktion, og det satte gang i en masse tanker.

- Vi kunne tænke os at byde på de indhøstningstilladelser, og det ville betyde, at vi ville blive en større spiller. Dermed var vi nødt til at formalisere tingene og gik i gang med at udarbejde en forretningsplan med det mål at skabe mulighed for innovation forankret i et socialt ansvar, forklarer Marianne Bols.

Som udgangspunkt etablerede Bols Forstplanteskole en fond, "Bols X-mas Tree Fund" og søgte om optagelse i organisationen Fair Trade Danmark, der er medlem af WTO, World Fair Trade Organization.

Ideen var, at fonden skulle tilføres midler for hvert indhøstet kg frø såvel som for hvert juletræ, der fremover bliver solgt med mærket Fair Trees®. Midler, der skulle gå til forbedring af arbejds- og levevilkår for kogleplukkerne og deres familier i Georgien.

Sikkerhedsudstyr til alle

Det lykkedes at få del i de georgiske indhøstningstilladelser, således at den danske planteskole i dag står for omkring 20 procent af markedet for frø af nordmannsgran fra Georgien.

- Vi fik lov at høste 6.500 kg frø i 2007, og med 10 euro pr. kg frø, der gik tilbage til fonden, kom der hurtigt gang i fondens arbejde, siger Marianne Bols.

I første omgang gjaldt det om at sikre alle, der arbejder for planteskolen, sikkerhedsudstyr efter dansk standard.

- Ikke alle syntes i begyndelsen, at det var til at arbejde med. Man kan jo fx ikke springe fra træ til træ med sikkerhedsudstyret på... Men vi gjorde det klart, at uden sikkerhedsudstyr kan man ikke arbejde for os, pointerer Marianne Bols, der efter nogle år nu er begyndt at opleve, at kogleplukkere kommer til hende for at få arbejde.

- Vi har sat en bevægelse i gang, der ikke kan stoppes, og det glæder os naturligvis, siger hun.

Samtidig gav virksomheden medarbejderne en arbejdsskadeforsikring, der indebærer, at de i tilfælde af uheld kan komme under lægebehandling. Et tiltag der også betyder, at familiernes tilbøjelighed til at tage børnene ud af skolen for at hjælpe til efter et uheld er reduceret betragteligt.

Siden har fonden givet en sundhedsforsikring til 600 børn i lokalområdet, ligesom den fx har doneret døre til en skole, der ingen døre havde. Næste ønske er et hegn rundt om en skole, der kan forhindre grise i at løbe ind på det, der skulle være en legeplads...

Det hører også med til historien, at de indhøstede frø færdigbehandles lokalt og dermed er med til at skabe arbejdspladser i Georgien. Endnu et vigtigt element i Fair Trade tanken.

Alle kan være med

Dermed er Bols Forstplanteskole gennem sit nye selskab Fair Trees blevet forhandler af såvel juletræer som småplanter af nordmannsgran og - gennem selskabet Fair Seed - af frø af nordmannsgran, og kan dermed tilbyde kunder på alle niveauer at være med til at udbrede Fair Trees konceptet.

- Vi har stiftet endnu et selskab, Fair Trees Marketing ApS, der har udviklet en mærkningsordning. For hvert juletræ, der bliver solgt med mærket, går 5 kr tilbage til fonden i Georgien. Nu arbejder vi på at få flere producenter med nationalt og internationalt. Det skal ske på den måde, at man underskriver en skriftlig aftale, hvor

Flere produkter på vej

Produktudviklingen fortsætter i Bols Planteskole, der allerede i år forventer at kunne introducere konceptet Fair Foliage®, der er pyntegrønt, klippet af træer, der ikke egner sig til juletræer.

Baby Fair Trees, er en frøplante af nordmannsgran i en plug, der sælges i en lille jutepose med en forklarende folder. En sød værtindegave fx.

Endelig er planteskolen på udkig efter væksthusefaciliteter, hvor der kan produceres økologiske småplanter i plugs som supplement til de traditionelle barrodspanter. Også et produkt, der har været efterspørgsel på.

Læs mere på www.fairtrees.dk

Den georgiske verdensstjerne, Katie Melua, bakker op bag Fair Trees® med statements og udtalelser til pressen.

man forpligter sig til at være Fair Trade producent også i det videre forløb. At fx dansk overenskomst - eller i de tilfælde engelsk eller måske schweizisk overenskomst - overholdes osv. På den måde får vi et transparent system hele vejen fra frø til færdigt juletræ, forklarer Marianne Bols, der understreger, at Fair Trade produkterne ikke på noget niveau skal være behæftet med højere priser end konventionelle produkter.

- Vi arbejder med lavere avancer men med

Frøene færdigbehandles lokalt, før de fragtes med kølevogn til Danmark.

Fair Trade

- Sikrer ordentlige løn- og arbejdsvilkår
- Sikrer forudbetaling af medarbejdere
- Sikrer arbejdspladser lokalt
- Sikrer mod diskriminering
- Sikrer mod børne- og tvangsarbejde

Læs mere på www.fairtrade.dk

forventninger om et større salg på den lange bane, understreger hun.

Superstjerne bakker op

Bols Planteskole forventer, at der allerede i år vil være mindst 200.000 juletræer på markedet med Fair Trees® mærket, da Fair Trade Danmark har givet grønt lys og dermed sit blå stempel til mærket.

Og efterspørgslen på Fair Trade træerne er der.

- Fair Trade er et stort emne. Det engelske marked er et godt eksempel. Her var omsætningen i Fair Trade produkter i 2008 oppe på 712 mio £. Og det er især de store kæder, der efterspørger Fair Trade, siger Marianne Bols.

Udfordringen for planteskolen ligger nu i at få budskabet ud over rampen til såvel detail- som forbrugerled, men mon ikke historien er så god, at det nok skal lykkes.

I hvert fald er det lykkedes, at få den georgiske superstjerne Katie Melua til at bakke op om projektet. Det sender markante signaler langt ud over den georgiske grænse, når hun udtaler, at hun er begejstret over, at Fair Trade i form af Fair Trees® er nået til de fattige kogleplukkere i Georgien.

- Fair Trade er fantastisk og hjælper med at give mange mennesker i fjerntliggende egne af Georgien et bedre liv, pointerer Katie Melua. ■

